

Хайваннар - безнең дуслар!

Йорт хайваннары

Сыер

Безнең сыер

— Әби, әби, әйт әле,

Сыер нигә мөгери?

— Карыны ачкан, улым,

Печән китер, йөгөр,— ди

— Ашап туйгач, ник сые

Сузып-сузып «Му-у» ди

— Эчәсе килгән, улым,

Китер миңа су-у! — ди ул.

(Н. Каштан)

АТ

**Аттан башлыык бер
сүзне:**

**Ат була ике күзле,
Ике колак, дүрт аяк,
Һәр аяк саен тояк.**

**Тоякка каксаң дага,
Бахбай какмыйча
чаба.**

(Э. Мостафин)

Кәжә белән сарык

Кәжә белән сарык хикәясе

... Кәжә, Сарык, күргәч ушбу тамашаны,
Калды куркып, һәрберсенең ярты жаны.
«Исәнмесез, дуслар, Бүре әфәнделәр!» —
Диләр болар, күрсәтмичә курку хәле.

Куаналар өч-дүрт Бүре, моны күргәч,
Алларына Сарык белән Кәжә килгәч:
«Ашыйбыз, дип, бу икәвен тотабыз да,
Менә ничек ит таптык, дип, буткабызга!»

Кәжә әйтә: «Кайгырмагыз, бездә ит күп;
Ул ит берлән һәркайсыбыз булырбыз тук!
Ни карыйсың? Тиз бул әле, тиз бул, Сарык!
Капчыктагы Бүре башын китер алып!»...
(Г. Тукай)

Әтәч белән тавык

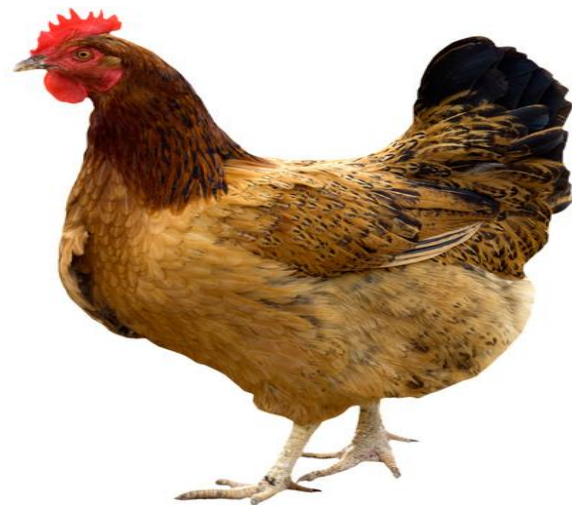
Әтәч

Иртән бик иртә тора,
Канат кагып кычкыра:
— Кикрикүк! Кикрикүк!
Тор иртәрәк: эшең күп...
(Г. Лотфи)

Тавык

Кытаклап чыкты тавык,
Кытаклый ул мактанып.
Нәрсәгә бик шатланган?
Чөнки ул күкәй салган.
«Әби килеп алсын,— ди,
— Балалар куансын»,— ди
(Ә. Кари)

ЭТ

Акбайга

Йөрмә, Акбай, безнең янда,
Я тешләрсең, кит эле.
Песиебезгә дә өрмә –
Ул бәләкәй бит эле.

Юлбарыска охшаган ул
Безнең песи баласы.
Чынлап юлбарыс булган, д
Аның ерак бабасы.

Ул да, үскәчтен, юлбарыс
Булыр эле – күрерсең.
Алай бик батыр икәнсең –
Менә шунда өрерсең!
(Р.Миңнуллин)

Песи

Мияубикә

Мияубикә, Мияубикә,
Бигрәк инде чиста син.
Ашап туйгач битләреңне
Юарга бик оста син.

Тик һаман да сүзләремн
Колагыңа элмисең.
Ашаганчы да юыну
Кирәклегең белмисең

(Д.Гарифуллин)

Кыргыз хайваннар

Куян

Куян салкыннан

Туңган, куырылган,

Башы салынган, — Куян, син кайда?
— Яшел тугайда.

Колагы шиңгән. — Куян, син кайда?

Әйдәгез, дуслар, — Ерак чүлләрдә.

Аны терелтик, — Куян, син кайда?
— Калын урманда.

Жылы бүлмәгә, — Куян, син кайда?

Мәктәпкә илтик. — Карлы буранда.

Куян уянды, Әйдәгез, дуслар,
Кырны, урманны,

Куркып уйланды, Чүлне актарып

Сикреп урманга Табыйк куяңны.

Чабып югалды.

(М.Жәлил)

Төлке

Төлке белән Каз

Бервакыт Төлке Казны тотып алган да:

— Каз, мин сине ашыйм,— дигән.

Каз боегып калган.

— Мин риза, Төлке. Тик син миңа бер биеп калырга рөхсәт ит,— дигән Каз.

— Әйдә, бие,— дигән Төлке.—

Ашарга өлгерермен эле. Каз, канатларын җилпеп, бер урында тыпырдый башлаган. Төлке:

— Әй оста биесең, Каз,— дип көлә икән.

Ә Каз, канатларын җилпеп, бер урында торган-торган да очкан да киткән.

Төлке авызын ачып калган.

(Татар халык әкиятә)

Бүре

Яхшы ишетә, күрә,
Иснә дә бик тиз сизә.
Улап, ауга чакыра_
Төнге урманны гизә.

Сорыдыр төсә,
Үткендер теше.
Урманда йөри, 5
Бозаулар эзли
(Табышмаклар)

Тиен

Урманда бар зур койрыклы
Житез тиен.

Агач башларында яши
Кышын-жәен.

Агачлардан агачларга
Сикереп үтә,
Чиклэвеклэр ашап,шунда
Гомер итә.
(Ә. Кари)

Керпе

Ул өстенә жәй дә, кыш та
Энәле күлмәк кия.
Шулай да аны әнисе
“Йомшагым” диеп сө

Әлем, әлем, әлем кү
Бөгәрләнгән мәче к
Аны кеше тоталмы
Тәпиләрен күралмыи.
(Табышмаклар)

Аю

Салкын кышны сизли ул,
Ап-ак карны күрми ул.
Тирән йокыда аю,
Кайда аңа уяну.

Жиргә жылы яз килгәч,
Кояш нурларын сипкәч
Карлар суга әйләнгәч,
Гөрләвекләр йөгөргәч,

Булган көчен югалтып,
Хәле китеп, ачыгып.
Йокысыннан уяна,
Аю язга куана.

(Л. Гиматдинова)

Поши

Башында үсө куак -
Шуны табып
куандык.
Бу жәнлек безгә
ошый:
Исеме аның -?

Куаклар арасыннан
Куркып кына чыга да
Кинәт сикерә, чаба...
Һәм күздән дә югала.
(Табышмаклар)

